

КОНСТИТУЦІЯ ЮНЕСКО
Лондон, 16 листопада 1945
Документ вступив в силу 4 листопада 1946 р.

№ 52. КОНСТИТУЦІЯ ЮНЕСКО. ПІДПИСАНА В ЛОНДОНІ 16 ЛИСТОПАДА 1945 РОКУ.

Уряди держав-учасниць цієї Конституції від імені своїх народів заявляють, що оскільки війни починаються в свідомості людей, саме в свідомості людей необхідно створити захист миру;

протягом всієї історії людства незнання життя один одного було загальною причиною непорозуміння, підозра і недовіра між народами світу через їхні розбіжності надто часто становилися причиною війни;

велика і жахлива війна, яка зараз закінчилася, була війною через заперечення демократичних принципів гідності, рівності та взаємної поваги до людей, через незнання і упередження щодо доктрини нерівності людей і рас;

широке поширення культури та виховання людства для справедливості та свободи і миру є необхідними для гідності людини і становлять священний обов'язок, який усі нації повинні виконувати в дусі взаємодопомоги та турботи;

мир, заснований виключно на політичних і економічних домовленостях урядів не був би миром, який міг би забезпечити однакову, тривалу і щирі підтримку народів світу, і тому, щоб не зазнати краху, мир повинен бути заснований на інтелектуальній і моральній солідарності людства.

З цією метою держави-учасниці цієї Конституції, вірячи в повні і рівні можливості для отримання освіти для всіх у необмеженому прагненні до об'єктивної правди, і у вільному обміні ідеями та знаннями, погоджуються і налаштовані розвивати та збільшувати засоби комунікації між своїми народами і використовувати ці засоби для взаєморозуміння і більш правдивого та досконалого вивчення життя один одного;

Наслідком цього є створення Освітньої, Наукової, Культурної Організації Об'єднаних Націй з метою просування цілі миру та загального добробуту людства через освітні та науково-культурні відносини народів світу, для чого Організація Об'єднаних Націй була створена та яка проголошується у цій статті.

Стаття I.

Цілі та функції.

1. Метою Організації є сприяння миру та безпеці шляхом сприяння співпраці між націями через освіту, науку та культуру для розвитку загальної поваги до справедливості, до верховенства права та за права людини та основні свободи для всіх народів світу, незалежно від раси, статі, мови чи релігії, відповідно до статуту ООН.

2. Для реалізації цієї мети Організація:

(а) співпрацює у просуванні взаємного знання та розуміння народів, через усі засоби масової комунікації та рекомендує такі міжнародні угоди, які можуть бути необхідними для сприяння вільний обміну ідеями словом і зображенням;

(б) дати новий імпульс народній освіті та поширенню культури;
шляхом співпраці з членами, на їхнє прохання, у розвитку освітньої діяльності;
шляхом встановлення співпраці між націями для просування ідеалу рівності освітніх можливостей для всіх незалежно від раси, статі чи будь-яких відмінностей економічних чи соціальних;

пропонуючи методи навчання, які найкраще підходять для підготовки дітей у всьому світі до вільного волевиявлення;

(с) підтримувати, збільшувати та поширювати знання;
шляхом забезпечення збереження та захисту світової спадщини книг, творів мистецтва та пам'яток історії та науки та рекомендацій зацікавленим націям необхідних міжнародних конвенцій;

шляхом заохочення співпраці між націями в усіх галузях інтелектуальної діяльності, у тому числі міжнародний обмін особами, які працюють у галузі освіти, науки і культури та обмін публікаціями, предметами художнього і наукового інтересу та інші інформаційні матеріали;

шляхом започаткування методів міжнародного співробітництва, спрямованих на надання людям з усіх країн доступу до друкованих і виданих матеріалів.

3. З метою збереження незалежності, доброчесності та плідної різноманітності культур і освітніх систем держав-членів цієї Організації, Організації забороняється втручатися в справи, які по суті знаходяться в межах їх внутрішньої юрисдикції.

Стаття II.

Членство.

1. Членство в Організації Об'єднаних Націй означає право на членство в ЮНЕСКО.

2. Згідно з умовами угоди між цією Організацією та Організації Об'єднаних Націй, схваленої відповідно до статті X цієї Конституції установи, держави, що не є членами Організації Об'єднаних Націй, можуть отримати дозвіл на членство Організації за рекомендацією Виконавчої Ради більшістю у дві третини голосів Генеральної конференції.

3. Члени Організації, яких відсторонено від прав та привілеї членства в Організації Об'єднаних Націй призупиняють користування правами і привілеями на вимогу останнього.

4. Члени Організації, виключені з Організації Об'єднаних націй автоматично припиняють членство і цій Організації.

Стаття III.

Органи.

Організація включає Генеральну конференцію, Виконавчу раду і Секретаріат.

Стаття IV.

Генеральна конференція.

А. Структура.

1. Генеральна Конференція складається з представників Держав-членів Організації. Уряд кожної держави-члена призначає не більше п'яти делегатів, які обираються після консультацій з Національною комісією, якщо вона створена, або з освітніми, науковими та органами культури.

В. Функції.

2. Генеральна конференція визначає політику та основні напрями роботи Організації. Вона приймає рішення щодо розроблення програм Виконавчою Радою.

3. Генеральна конференція, коли вважає за потрібне, скликає міжнародних конференцій з питань освіти, природничо-гуманітарних наук і поширення знань.

4. Генеральна конференція, приймаючи пропозиції-подання до держав-членів розрізняє рекомендації та міжнародні конвенції, поданих на їх затвердження. У першому випадку приймається на основі більшості голосів; в останньому випадку потрібна більшість у дві третини голосів. Кожен із Держав-членів подають рекомендації або конвенції своїм компетентним органам влади протягом одного року з моменту закриття сесії Генеральної конференції, на якій вони були прийняті.

5. Генеральна конференція надає поради Організації Об'єднаних Націй з освітніх, наукових та культурних аспектів питань, відповідно до умов і порядку, узгоджених між відповідними органами обох організацій.

6. Генеральна конференція приймає та розглядає періодично подані звіти державами-членами, як передбачено статтею VIII.

7. Генеральна конференція обирає членів Виконавчої ради і, за рекомендацією Ради, призначає Генерального директора.

С. Голосування.

8. Кожна держава-член має один голос на Генеральній конференції. Рішення приймаються простою більшістю голосів, за винятком випадків, коли згідно з положеннями цієї Конституції вимагається більшість у дві третини. Більшість має бути більшість присутніх і голосуючих членів.

Д. Процедура.

9. Генеральна конференція щорічно збирається на чергову сесію; вона може зібратися на позачергову сесію за викликом Виконавчої ради. На кожній сесії Генеральною конференцією визначається місце проведення наступної сесії, яке змінюватиметься з року в рік.

10. Генеральна конференція на кожній сесії обирає Президента та інші посадові особи та затверджує правила процедури.

11. Генеральна конференція засновує спеціальні комітети та інші підпорядковані органи, які можуть бути необхідними для її цілей.

12. Генеральна конференція забезпечує вжиття заходів для доступу громадськості до зустрічей, відповідно до встановлених нею правил.

Е. Спостерігачі.

13. Генеральна конференція за рекомендацією Виконавчої ради та більшістю голосів у дві третини може, відповідно до правил процедури, запрошувати як спостерігачів на визначені засідання Конференції або представники міжнародних організацій, зазначених у Статті XI, параграфу 4.

Стаття V.

Виконавча рада

А. Склад.

1. Виконавча рада складається з вісімнадцяти членів, які обираються Генеральною конференцією з числа делегатів, призначених державами-членами, разом із Президентом Конференції, який за посадою виконує дорадчі функції.

2. При обранні членів Виконавчої ради Загальна конференція докладатиме зусиль, щоб включати осіб, компетентних у галузі мистецтва, гуманітарних наук, науки, освіти та поширення ідей, кваліфікованих та досвідчених у виконанні адміністративних обов'язків Ради. Обрання відбувається із врахуванням різноманіття культур і збалансованого географічного розташування. Не більше ніж один представник однієї держави-члена може працювати у Раді, за винятком Президента Конференції.

3. Обрані члени Виконавчого комітету виконують свої обов'язки протягом терміну у три роки, і відразу матиме право на другий термін, але мають права бути обраними більше двох термінів поспіль. На перших виборах обираються вісімнадцять членів, з яких одна третина буде звільнена в кінці першого року, і одна третина в кінці другого року, порядок звільнення визначається відразу після виборів жеребкуванням. Після цього шість членів обираються щороку.

4. У разі смерті або звільнення з посади одного з її членів, Виконавча рада призначає з числа делегатів держави-члена відповідного заступника, який буде працювати до наступної сесії Генеральної Конференції, яка обирає члена на решту терміну.

В. Функції.

5. Виконавча рада, яка діє під керівництвом Генеральної конференції, несе відповідальність за виконання прийнятої Конференцією програми, готує порядок денний і програму роботи.

6. Виконавча рада рекомендує Генеральній конференції прийом нових членів до Організації.

7. Згідно з рішеннями Генеральної конференції Виконавча рада приймає власні правила процедури. Вона обирає своїх посадових осіб із числа своїх членів.

8. Виконавча рада збирається на чергову сесію принаймні двічі на рік і може збиратися на спеціальні сесії, якщо їх скликає Голова за власною ініціативою або на прохання шести членів Ради.

9. Голова Виконавчої ради представляє Генеральній конференції, з коментарями або без них, річний звіт Генерального директора про діяльність Організації, який має бути поданий раніше до Ради.

10. Виконавча рада вживає всіх необхідних заходів для проведення консультацій представників міжнародних організацій або відповідних осіб з питань, що належать до їхньої компетенції.

11. Члени Виконавчої Ради здійснюють делеговані ним Генеральною конференцією повноваження від імені Конференції, а не як представники своїх урядів.

Стаття VI.

Секретаріат

1. Секретаріат складається з Генерального директора та необхідного персоналу.

2. Генеральний директор призначається Виконавчою радою та затверджується Генеральною конференцією терміном на шість років згідно з умовами, що схвалює Конференція, і має право на повторне призначення. Він є головною адміністративною особою Організації.

3. Генеральний директор або призначений ним заступник бере участь, без права голосу на всіх засіданнях Генеральної конференції, Виконавчої ради та комітетів Організації. Він сформулює пропозиції щодо відповідних дій Конференції та Ради.

4. Генеральний директор призначає персонал Секретаріату відповідно до положення про персонал, що затверджуються Генеральною конференцією. Під час призначення персоналу першочерговим завданням є забезпечення найвищих стандартів доброчесності, ефективності та компетентності, обиратися персонал має з якомога більшої кількості країн.

5. Обов'язки Генерального директора та персоналу мають виключно міжнародний характер. При виконанні своїх обов'язків вони повинні не шукати та не отримувати вказівок від свого уряду чи будь-якої влади поза Організацією. Вони повинні утримуватися від будь-яких дій, які можуть впливати на неупередженість їх дій як міжнародних службовців. Кожна держава-член Організації зобов'язується поважати міжнародний характер у виконанні обов'язків Генерального директора та персоналу, а не намагатися впливати на них при виконанні обов'язків.

6. Ніщо в цій статті не перешкоджає вступу Організації в спеціальні домовленості в рамках Організації Об'єднаних Націй для спільної діяльності, а також для обміну персоналом.

Стаття VII.

Національні органи співробітництва.

1. Кожна держава-член вживає заходів, які відповідають її особливим умовам з метою об'єднання своїх головних органів, відповідальних за освітні, наукові та культурні питання з роботою Організації, бажано шляхом утворення Національної комісії, яка широко представляє Уряд та такі органи..

2. Національні комісії або національні органи співробітництва, там де вони існують, діють у якості дорадчого органу для своїх відповідних делегацій при Генеральній Конференції та для їхніх урядів у справах, що стосуються Організації та функціонують як органи зв'язку з усіх питань, що становлять інтерес.

3. Організація може на прохання держави-члена делегувати, тимчасово або постійно, члена Секретаріату для роботи в Національна комісія цієї держави з метою сприяння її роботи.

Стаття VIII.

Звіти держав-членів

Кожна держава-член Організації періодично звітує перед Організацією, форма звіту визначається Генеральною конференцією, щодо її законів, положень та статистичних даних,

що стосуються освітньої, наукової та культурної діяльності та установ, а також про дії, вжиті згідно з рекомендаціями та конвенціями, зазначеними в Стаття IV, пункт 4.

Стаття IX.

Бюджет

1. Бюджетом розпоряджається Організація.
2. Генеральна конференція затверджує та вводить в дію бюджет, а також відповідальна за розподіл фінансової відповідальності між державами-членами Організації за умови такої домовленості з Організацією Об'єднаних Націй, яка може бути передбачено в угоді, укладеній відповідно до статті X.
3. Генеральний директор, за схваленням Виконавчої ради, може отримувати подарунки, заповіти та субвенції безпосередньо від уряду, громадських та приватних установ, асоціації та приватних осіб.

Стаття X.

Відносини з Організацією Об'єднаних Націй

Ця Організація повинна встановити зв'язки з Організацією Об'єднаних Націй якомога швидше, як однією зі спеціалізованих установ, згаданих у статті 57 Статуту Організації Об'єднаних Націй. Ці відносини мають бути реалізовані через угоду з Організацією Об'єднаних Націй відповідно до Статті 63 Статуту, угода про яку підлягає затвердженню Генеральною Конференцією цієї організації. Договір передбачає забезпечення тісної співпраці між двома організаціями в досягненні спільних цілей, і в той же час визнає автономію цієї Організації, у сферах своєї компетенції, визначених цією Конституцією. Така домовленість може передбачати, серед іншого, затвердження та фінансування бюджету Організації Генеральною Асамблеєю ООН.

Стаття XI.

Відносини з іншими спеціалізованими міжнародними організаціями та агентствами.

1. Ця Організація може співпрацювати з іншими спеціалізованими міжурядовими організаціями та установами, чий інтерес та діяльність пов'язані з її цілями. З цією метою Генеральний директор, який діє під загальним повноваженням Виконавчої ради, може встановлювати ефективні робочі відносини з такими організаціями та установами та створювати спільні комітети, необхідні для забезпечення ефективної співпраці. Будь-які офіційні домовленості з такими організаціями чи установами підлягає затвердженню Виконавчою радою.

2. Щоразу, коли Генеральна конференція цієї Організації та компетентні органи будь-яких інших спеціалізованих міжурядових організацій або установ, цілі та функції яких входять до компетенції цього Органу, вважають за бажане запропонувати Організації свої ресурси і діяльність, Генеральний директор, за умови схвалення Конференцією, можуть укласти з цією метою взаємоприйнятні домовленості.

3. Ця Організація може укладати відповідні домовленості з іншими між урядовими організаціями для взаємного представництва на зборах.

4. Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури, може вжити відповідних заходів для консультацій і співпраці з неурядовими міжнародними організаціями, що займаються питаннями в межах її компетенції, і може запросити їх для виконання конкретних завдань. Така співпраця може також включати відповідну участь представників таких організацій у дорадчих комітетах, створених Генеральною конференцією.

Стаття XII.

Правовий статус Організації.

Положення статей 104 і 105 Статуту ООН організації щодо правового статусу цієї організації, її привілеїв та імунітетів застосовуються подібним чином до цієї Організації.

Стаття XIII.

Поправки.

1. Пропозиції щодо внесення змін до цього Статуту набирають чинності після отримання схвалення Генеральної конференції більшістю у дві третини; однак за умови, що ті поправки, які передбачають фундаментальні зміни в цілях Організації або нових зобов'язань для держав-членів вимагають подальшого прийняття з боку двох третин держав-членів до набрання ними чинності. Проекти текстів запропонованих змін мають бути представлені Генеральним директором державам-членам щонайменше за шість місяців до початку їх розгляду Генеральною конференцією.

2. Генеральна конференція має право приймати двома третинами більшість правил процедури для виконання положень цієї статті.

Стаття XIV.

Тлумачення

1. Англійський і французький варіанти тексту цієї Конституції вважаються однаково достовірними.

2. Будь-яке питання чи суперечка щодо тлумачення цієї Конституції має бути передано для визначення до Міжнародного суду або до арбітражного суду, який Генеральна конференція може визначити відповідно до своїх правил процедури.

Стаття XV.

Набрання чинності

1. Ця Конституція підлягає прийняттю. Документ про прийняття передається Уряду Сполученого Королівства.

2. Ця Конституція залишається відкритою для підписання в архіві Уряду Сполученого Королівства. Підпис може відбутися раніше або після здачі на зберігання документа про прийняття. Прийняття не є дійсним, якщо перед або після нього не відбулось підписання.

3. Ця Конституція набирає чинності з моменту її прийняття двадцятьма підписантами. Подальше прийняття набуває чинності негайно.

4. Уряд Сполученого Королівства поінформує всіх членів ООН про отримання всіх документів про прийняття та про дату, з якої Конституція набуває чинності відповідно до попереднього пункту.

НА ЗАСВІДЧЕННЯ ЧОГО нижчепідписані, належним чином на це уповноважені, підписав цю Конституцію англійською та французькою мовами, обидва тексти є однаково достовірними.

Підписано в Лондоні шістнадцятого листопада 1945 року в одному примірнику, англійською та французькою мовами, завірені копії яких будуть передані Урядом Сполученого Королівства урядам усіх країн членів Організації Об'єднаних Націй.

АРГЕНТИНСЬКА РЕСПУБЛІКА

Траверс Конрадо

АВСТРАЛІЯ

БЕЛЬГІЯ

А. Бюіссере

БОЛІВІЯ

С. Саламанка

БРАЗИЛІЯ

Моніс де Арагао

БІЛОРУСЬКА РАДІНСЬКА
СОЦІАЛІСТИЧНА РЕСПУБЛІКА

КАНАДА

ЧІЛІ	Вінсент Мессі
КИТАЙ	Франсіско Вокер Лінарес
КОЛУМБІЯ	Ху Ши
КОСТА-РІКА	Дж.Дж.Арангк
КУБА	Луїс Маріно Перез
ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА	Ян Опоценський
ДАНІЯ	Алб. Міхельсен
ДОМІНІКАНСЬКА РЕСПУБЛІКА	А. Пасториза
ЕКВАДОР	Алб. Пуїг
ЄГИПЕТ	А, Фаттах Ах. Амр.
САЛЬВАДОР	
ЕФІОПІЯ	
ФРАНЦІЯ	
ГРЕЦІЯ	Т. Агнідес
ГВАТЕМАЛА	М. Галич
ГАЇТІ	Леон Лало
ГОНДУРАС	
ІНДІЯ	Джон Сарджент
ІРАН	А. А. Хекмат
ІРАК	Наджу Аль Асіль
KANADA	Vinsent Messi
СНІЛІ	
ЛІВАН	Каміль Шамун
ЛІБЕРІЯ	Дж. В. Пірсон
ЛЮКСЕМБУРГ	А. Алс
МЕКСИКА	Ж. Т. Боде
НІДЕРЛАНДИ	

НОВА ЗЕЛАНДІЯ	в. д. Леув
НІКАРАГУА	Ернесто Сельва
НОРВЕГІЯ	Нільс Єльмтвейт
ПАНАМА	Е. А. Моралес
ПАРАГВАЙ	
ПЕРУ	А. Леттс
ФІЛІПІНИ	Максимо М. Калав
ПОЛЬЩА	Бернард Джевескі
САУДІВСЬКА АРАВІЯ	Хафіз Вахба
СИРІЯ	Н. Арманазі
ТУРЕЧЧИНА	Юцел
УКРАЇНСЬКА РАДЯНСЬКА СОЦІАЛІСТИЧНА РЕСПУБЛІКА	
ПІВДЕННО-АФРИКАНСЬКИЙ СОЮЗ	Г. Хітон Ніколлс
СОЮЗ РАДЯНСЬКИХ СОЦІАЛІСТИЧНИХ РЕСПУБЛІК	
ОБ'ЄДНАНЕ КОРОЛІВСТВО ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА ПІВНІЧНОЇ ІРЛАНДІЇ	Елен Вілкінсон
СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ	
УРУГВАЙ	Р. Е. Макеахен
ВЕНЕСУЕЛА	А. Родрігес Аспуруа
ЮГОСЛАВІЯ	Доктор Любо Леонтик

СПИСОК УЧАСНИКІВ

Сполучене Королівство	20 лютого 1946 року
Нова Зеландія	6 березня 1946 року
Саудівська Аравія	30 квітня 1946 року
Південно-Африканський Союз	3 червня 1946 р
Австралія	11 червня 1946 року
Індія і Пакистан	12 червня 1946 року
Мексика	12 червня 1946 року
Франція.....	29 червня 1946 року
Домініканська Республіка	2 липня 1946 р
Туреччина	6 липня 1946 р

Єгипет	16 липня 1946 рік
Норвегія	8 серпня 1946 року
Канада	6 вересня 1946 року
Китай	13 вересня 1946 рік
Данія	20 вересня 1946 року
Сполучені Штати Америки	30 вересня 1946 р
Чехословаччина	5 жовтня 1946 року
Бразилія	14 жовтня 1946 року
Ліван	28 жовтня 1946 року
Греція	4 листопада 1946
Польща	6 листопада 1946 р
Болівія	13 листопада 1916 року
Сирія	16 листопада 1946 рік
Гаїті	18 листопада 1946 рік
Перу	21 Листопад 1946 року
Філіппіни	21 листопада 1946 року
Венесуела	25 листопада 1946 року
Бельгія.....	29 листопада 1946 року
Нідерланди.....	1 січня 1947 року